

Norges Fiskarlag

og Fiskarlagets Servicekontor as

Vår saksbehandler: Torleif Paaesche, tlf. 73 54 58 60

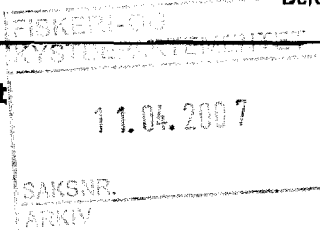
Vår dato
11042007

Vår referanse
200600191/27-340

Deres dato

Deres referanse

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep
0032 OSLO

HØRINGSUTTALELSE TIL UTVALGSINNSTILLING: REKRUTTERINGS- OG ETABLERINGSORDNINGER FOR UNGDOM TIL FISKEFLÅTEN

Norges Fiskarlag viser til departementets ekspedisjon i saken, datert 05.01.07. Saken har vært sendt til intern høring i organisasjonen og er bl.a. med dette som bakgrunn behandlet som sak 09/07 i Norges Fiskarlags Arbeidsutvalg på møte 11.04.07. Saken blir ansett som så viktig for næringen at Norges Fiskarlag også ønsker å behandle den i landsstyret på møte 23. april d.å. Det bes om på denne bakgrunn om at det gis mulighet for å komme med ytterligere kommentarer i den sammenheng.

Arbeidsutvalget fattet følgende vedtak:

”Innledning:

Norges Fiskarlag vil understreke at arbeidet med rekruttering av nye fiskere til næringa må oppfattes som en av de største utfordringen både for næringa sjøl, og for de myndigheter som er med og fastsetter rammebetingelsene for næringas videre utvikling.

Norges Fiskarlag oppfatter det som svært positivt at Fiskeri- og Kystdepartementet, i egenskap av næringsdepartement har satt i gang et arbeid for å få nærmere holdepunkter for hvordan man best kan rekruttere ungdom inn i fiskerinæringen. Dermed blir det satt fokus på at fiskerne faktisk er den viktigste ressursen for videre utvikling av næringa.

I innstillingen trekkes det innledningsvis opp et viktig skille mellom rekruttering av fiskere til posisjoner som arbeidstakere på fiskefartøy, og til rekruttering som fartøyeiere. Begge deler er viktig, men etter Fiskarlagets oppfatning er det er liten tvil om at den største utfordringen i første omgang ligger i sikre kvalifisert bemanning på den eksisterende flåten. I tillegg må det også legges til rette for fornuftige etableringsordninger for yngre fiskere som har et sterkt ønske om å anskaffe eget fartøy.

Adresse
Pilsenteret
7462 Trondheim

E-postadresse
fiskarlaget@fiskarlaget.no

Telefon
73 54 58 50

Telefaks
73 54 58 90

Organisasjonsnr:
Norges Fiskarlag
938 500 290
Fiskarlagets Servicekontor as
984 152 094

Om rekruttering

Utvalget har lagt til grunn at fiskerne har sin virksomhet innenfor ei høgteknologisk distriktsnæring, med et stort forvalteransvar for fornybare ressurser, samtidig som den er en eksportnæring som må møte stadig nye utfordringer og krav fra internasjonale markeder. Alt dette skjerper kravene til kunnskap og kompetanse for dem som skal bemanne fiskeflåten.

En større andel av rekrutteringen til fiskeflåten må følgelig forventes å foregå gjennom skoleverket. Både fordi det store flertallet av ungdom i dag tar videregående utdanning som del av sitt framtidige yrkesvalg, men også for å sikre arbeidskraft med dokumenterbare formelle kvalifikasjoner.

Utvalget har beregnet seg fram til at fiskeflåten vil ha et årlig rekrutteringsbehov på omkring 350 nye fiskere hvert år. Sammenholdes dette med at det faktiske antall elever på VG 1 Fiske og fangst de siste årene har ligget på omkring 100, og at bare 2/3 av disse gjennomfører lærlingeperioden som grunnlag for å løyse ut fagbrev, anser Norges Fiskarlag det som rimelig åpenbart at man står overfor betydelige utfordringer:

1. Ettersom utdanningstilbudet i videregående skole er fylkesstyrt, og i utgangspunktet etterspørselsbasert, må det markeres et betydelig økt etterspørselspress for å kunne oppnå et utvidet tilbud som kan nærme seg det beskrevne behovet.
2. En slik økning i etterspørselen kan bare utløses ved at alle de som sitter med ansvar for rekruttering av fiskere spesifikt etterspør og prioriterer personer med fagbrev som fisker ved ansettelse. I tillegg må det tas opp til ny vurdering hvordan tariffavtalesystemet kan gjøre det mer attraktivt å ta fagbrev som fisker.
3. Dersom målet settes til 350 nye fiskere med fagbrev pr. år, innebærer det at fiskeflåten også må stille til disposisjon minimum det dobbelte antall, 700 lærlingeplasser til disposisjon pr. år, og det på båter som blir godkjent som lærebedrifter.
4. Dette vil i seg selv kreve et omfattende samarbeid for koordinering mellom skoler, opplæringsfartøy og opplæringskontorene langs kysten. Det vil koste penger. Norges Fiskarlag vil i den sammenheng på nytt kreve at tilskudd til opplæringsplasser i fiskeflåten fra Stiftelsen Maritimt Forum også må gis til opplæring på fiskefartøy mellom 15 og 24 m, når disse ellers blir godkjent som lærebedrifter.
5. En økning i rekruttering av et slikt omfang vil i tillegg forutsette et omfattende og langsiktig informasjons- og påvirkningsarbeid som gjør at ungdom i faktisk velger fiskeryrket som karriereveg før de begynner i vgs. Alt dette tilsier at noe tilsvarende det FINKO som ble avvirket i 2003, må gjenopprettes i en ny, formålstjenlig og handlekraftig form.
6. Fra Norges Fiskarlag gis det full støtte til utvalgets forslag om at det i tilknytning til dette skoletilbudet må bygges opp et tilstrekkelig antall fullverdige skole-/opplæringsfartøy. Jo bedre kunnskap og ferdigheter elevene med fagbrev som fiskere kan demonstrere ved ansettelse, jo bedre vil det være for etterspørselen etter fiskere med fagbrev. Det er derfor en grunnleggende forutsetning at elevene i tillegg til den teoretiske opplæringen får mest mulig av opplæringen om bord i egnede opplæringsfartøy. De kostnader dette medfører må være et offentlig ansvar, knyttet til utdanningstilbudet.
7. Muligheten for å gi relevant praktisk orientert opplæring vil også avhenge av at disse opplæringsfartøyene har tilstrekkelig opplæringskvoter for de fiskeslagene

- det er rasjonelt å benytte i hver enkelt region. Disse kvotene må ikke bli brukt til å finansiere skoleverket generelt, men i sin helhet gå til å styrke opplæringa og bruken av opplæringsfartøyene.
8. Det må påregnes noe tid før den etterspørselen som utvalget skisserer vil kunne dekkes fullt ut. I mellomtiden er det helt kritisk for fiskeflåtens videre drift at det satses maksimalt på å sikre utdanning for alle kategorier sertifisert nøkkelpersonell som må være på plass for at fartøy skal være sjødyktige. Det gjelder også nødvendig personell med skipsførersertifikat og maskinistsertifikat fra fagskole. De gjeldende læreplanene for faget fiske og fangst er nylig revidert i nært samarbeid med næringa og bør kunne tilfredsstille de målene som er satt for fagopplæring for fiskere.
Norges Fiskarlag anser det også som et helt naturlig krav i denne sammenheng at fiskefartøy blir likestilt med ferjer når det gjelder opptjening av fartstid på fartøy med framdriftsmaskineri over 300 kW.
 9. Norges Fiskarlag har over lang tid stresset det åpenbare faktum at næringa står i et daglig konkurranseforhold med andre maritime næringer når det gjelder rekruttering av denne typen nøkkelpersonell. Denne konkurransesituasjonen blir direkte og indirekte forsterket av statlig subsidiering av de øvrige maritime næringene.
Dette er helt uforsvarlig, og Norges Fiskarlag forventer i det minste at noe av denne urimeligheten blir utjevnet gjennom en betydelig høyning av fiskerfradraget. Målet må være en økning til kr. 150.000,- med virkning fra 2007, og at dette beløpet deretter blir indeksregulert.
For å styrke fiskeflåtens lønnsevne bør fiskeflåten dessuten gis forbedrede finansieringsordninger gjennom virkemiddelapparatet, og få ta del i den særskilte rederiskatteordningen, eller alternativt at fiskefartøy får økt avskrivningssatsene til minimum 25 %.
 10. Fiskeryrket fortsatt er skade- og ulykkesutsatt. I et rekrutteringsperspektiv må det derfor, i tillegg til de etablerte personforsikringsordningene for personell i fiskeflåten, arbeides videre med å få best mulig trygde- og pensjonsordninger for fiskere.

Om rekrutteringskvoter

1. Norges Fiskarlag konstaterer at utvalget tar utgangspunkt i en del grunnleggende forutsetninger for diskusjonen omkring rekruttering i formen etablering som fartøyeier:
 - god lønnsomhet som grunnlag for lønnsevne og gode arbeidsforhold
 - fiskerinærings status som distriktsnæring og globalisert eksportnæring.
 - fortsatt fiskereid fiskeflåte med stor variasjonsbredde i størrelse og driftsformer.
2. Ifølge utvalget er det fortsatt betydelig usikkerhet omkring effekten av framtidig strukturering og kostnadene ved å etablere seg med fartøy og adgangsrettigheter, der prisnivået vil avhenge av forholdet mellom tilbud og etterspørsel. En fortsatt fiskereid flåte betinger at fiskerne også i fremtiden har økonomiske mulighet til å anskaffe anskaffelse av fiskefartøy med kvotegrunnlag.
3. Utvalgets flertall er kommet til at det mest hensiktsmessige vil være å opprette former for økonomisk etableringsstøtte som kan komme til anvendelse langs hele kysten, og i alle typer adgangsregulerte fiskerier. Dette tilbudet foreslås gitt i form av finansieringsstøtte som gjør det mulig for ungdom å gå inn som oppkjøpere i idet ordinære kvotemarkedet, hovedsak rettet mot etablering i fartøygruppen 8 til 15 m, og avgrenset til ungdom under 30 år.
Ut fra en samlet vurdering vil Fiskarlaget støtte flertallets forslag om bruk av

- finansieringsstøtte.
4. Fiskarlaget ser det dessuten som ønskelig at man i det videre arbeid med å spesifisere vilkårene som knyttes til en slik ordning foretar en nærmere vurdering av:
- mulighetene ungdom har for å "arbeide seg opp" med utgangspunkt i fiske på ikke kvotebelagte fiskeslag, eventuelt i kombinasjon med fiske innenfor åpen gruppe på kvotebelagte fiskeslag.
 - mulighetene for å få finansieringsstøtte for ungdom som ønsker å gå inn som medeiere i allerede aktive fartøy i kvotebelagte fiskerier.
 - hvorvidt den øvre aldersgrensen ikke bør heves til 35 år
 - tidsbegrensningen for videresalg på 5 år, med bakgrunn i at dette fortrinnsvis bør være personer som allerede har bevist at de er engasjert i yrket, og ser på fiskeryrket som karrierevalg for framtida.

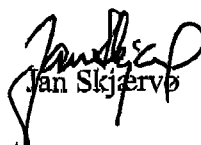
Forslag: kartleggingsprosjekt

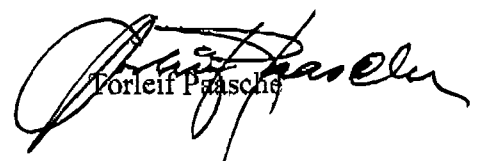
Med de kommentarer som er gitt i det foranstående, ser Norges Fiskarlag arbeidet utvalget har gjennomført som et godt stargrunnlag for videre arbeid med rekruttering til fiskeflåten. Skal man gjøre seg håp om å oppnå de effekter det legges opp til i utvalgsinnstillingen, vil det imidlertid kreve stor og målrettet innsats over lang tid både fra næringa sjøl, og tilsvarende fra de berørte myndigheter. Særlig vil det kreve omfattende tiltak når det gjelder engasjement, organisering og samordning mellom skole, næring og myndigheter. Det må også sikres hensiktsmessige finansielle virkemidler på en rekke områder.

Skal vi gjøre oss håp om å oppnå ønsket effekt i det langsiktige arbeidet med rekruttering til fiskeflåten må vi skaffe oss grunnlag for en mest mulig realistisk oppfatning av situasjonen i flåten. Først da kan vi spisse innsatsen og gjøre den så resultat effektiv som mulig.

For å sikre et best mulig framtidig arbeidsgrunnlag i denne sammenheng vil Norges Fiskarlag forslå at det med utgangspunkt i fartøystørrelse, driftsformer og geografi, blir gjennomført en grundig kartlegging og analyse av den faktiske situasjonen i fiskeflåten når det gjelder bemanning, bruk av avløysingsmannskap, antall driftsdøgn pr. fartøy pr. år, gjennomsnittlig lott i de ulike grupperingene av fartøy, former for ferieavvikling, antall offiserer om bord og totalt tilknyttet fartøy, antallet ansatte med utenlandsk statsborgerskap. En slik undersøkelse må legges opp slik at den enkelt kan gjennomføres på nytt med jevne tidsintervaller for å kartlegge utviklingen i fiskeflåten.

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Jan Skjærvø

Torleif P. P. P.

Kopi til: Kunnskapsdepartementet.
Medlemslagene
Opplæringskontorene
FOSFOR

Vedlegg: 0